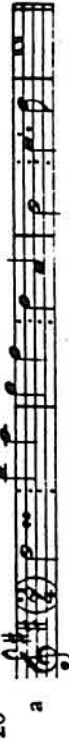

ται εδώ (η πρωτότυπη γραφή είναι και στις δυο περιπτώσεις 4/4 και 2/2 αντίστοιχως).

Wagner: Rienzi-Ouverture

Weber: Freischiütz-Ouverture

Ποιο είναι εδώ το λάθος; τι προκαλεί αυτή τη διάλυση καλά προοργανωμένων ρυθμικά μορφών σε τερατογενήματα με μισά μέτρα;

Το τραγούδιμα

Ένα κληρονομικό κακό των γερμανών μουσικών: δεν μπορούν να τραγουδούν αρκετά. Συχνά μας παρουσιάζεται ένα έργο που συνενώνει όλες τις δυνατές αρετές (ακρίβεια, ελαστικότητα, ισομετρία, δύναμη κλπ.) στο οποίο όμως χάνομε την ψυχή της μουσικής: το τραγούδιμα ως τον εγγενή ρυθμιστή της ζωής των ήχων. Το τραγούδιμα είναι η ζωική λειτουργία της μουσικής. Όταν αυτό λείπει οι μορφές της διασπώνται και κινούνται χωρίς νόημα ακουθώντας ένα μέτρο που επιβάλλεται εκ των έξω.

Δύο είδη crescendo

Η εισπνοή είναι συγκέντρωση, η εκπνοή χαλάρωση, έτσι κάθε τραγούδι είναι συγκέντρωση και χαλάρωση. Κάθε μελωδία οδηγεί τη διαμορφωτική της κίνηση προς ένα κεντρικό σημείο, από το οποίο απελευθερώνει τους φθόγγους. Η συγκέντρωση είναι ένταση, η ένταση δείχνει crescendo και το crescendo —αντιστρόφως— είναι η θέληση των φθόγγων να φθάσουν στο κεντρικό τους σημείο.

Αυτό το εντατικό crescendo πρέπει να διακρίνεται σαφώς από το εκφραστικό crescendo των μετακλασικών μουσικών. Δεν είναι δουλειά μας να ερευνήσουμε αν το τελευταίο το ανακάλυψαν οι Ιταλοί ή μουσικοί του Mannheim, το βέβαιο είναι μόνο ότι έλαμψε στο Mannheim, ότι ο Mozart το έμαθε από εκεί και ότι ο Beethoven το χρησιμοποίησε στην τεχνική του.

Στο Mannheim παρέμεινε η αξιοσημείωτη φήμη ότι είχαν καλλιεργήσει την εξωτερικότερη ιδιότητα του τόνου τη δύναμη του ως αυτοσκοπό κυρίως σε κλιμάκωση και εξασθένιση. Η μεταγενέστερη ψευδοψυχολογική ανάπτυξη της μουσικής βρήκε εκεί σπουδαίο στήριγμα: οι δυναμικές αξίες υποκαθιστούν την εύρεση, και ο μεγάλος σεισμός της συμφωνίας της Αναστάσεως (της Πης συμφωνίας του Gustav Mahler) πραγματοποιείται ως δυναμικό φαινόμενο, ως άναρθρο crescendo των κρουστών.

Η τεχνική της φραστικής (Phrasierung) όμως ανέπτυξε τα μέσα, η σωστή εφαρμογή των οποίων υπάρδεται το εντατικό crescendo: εδώ δεν πρόκειται καθόλου για πραγματική ενίσχυση του ήχου αλλά για μια τάση των φθόγγων προς κάποιο σκοπό, η οποία εμφανίζεται εν είδει crescendo.

Εντατικό crescendo

Ας πάρουμε το παράδειγμα από τον «ελεύθερο σκοπευτή». Το τέταρτο μέτρο συμπληρώνει την κίνηση της αρμονίας! Μέχρις εδώ η συγχορία της Mib-Μείζονος κινείται προς τα άνω μέσα στη μελωδία που σχηματίζουν με gruppetti οι φθόγγοι της και βυθίζεται —πάνω από την ολοκληρωμένη είσοδο στη δεσπόζουσα— ως μελωδική καθυστέρηση ντο! sib στον φθόγγο εκκινήσεως. Τα τρία μέτρα κινούνται ως εισπνοή στο σχηματισμό της μοτιβικά σημαντικής καθυστήσεως, αυτή πρώτα απελευθερώνει την τάση, την ένταση, και αρχίζει το μέρος της φράσης με τον απαντητικό απόηχο.

16189

53